

МАЙСТОРЪТ НА ФОТОПОРТРЕТА ПАПАКОЧЕВ

Навремето бе въпрос на чест поне веднъж в живота да си направиш студийна снимка при майсторите на фотообектива. Старите софиянци добре помнят ателието „Астра“ на Станчо Джиджев, студията на братя Балкански, фото „Папакочев“ и „Кемилев“. Още се повтаря лафът и на известния Гаро: „Малко мръднеш, маймун станеш!“ Тези стари фотографи умееха да представят човека така, че с гордост да показва снимката си на поколенията след него. Фотографиите им стояха в рамки или заемаха почетно място в семейните албуми. За съжаление днес вече няма такива студия.

„Добре помня неделните дни. Улицата пред ателието на баща ми се задръстваше от хора. Празнично облечени сватбари – кумове, булки и младоженци, се редяха на опашка, за да запечатат най-тържествения миг в живота си. Тогава бе престижно, дори модно, да имаш семейна снимка от Папакочев. В победните години, щом някой си купеше нов костюм, идваше да го снима баща ми. И да си изпрати снимката на село, да му се радват родителите – започва разказа си Георги Папакочев, синът на големия майстор на портретната фотография Петър Папакочев. – Ако ме питате кой си е правил снимки при баща ми, ще ви отговоря с въпрос: Кой не се е снимал при него? Всички с изключение на Политбюро и Тодор Живков. Те си имаха свои фотографии. Баща ми неведнъж е казал: „Да дойде Живков да му направя хубава снимка!“ И сякаш да потвърди думите си събеседникът ни вади един след друг портрети от архива на баща си – съвсем младата

Автопортрет

Лили Иванова с още къса коса, композитора Панчо Владигеров, оперната прима Катя Попова, мистър Сенко – близък приятел на семейството, Йосиф Цанков... Целият висш църковен клир, патриарсите Кирил и Максим също са заставали пред обектива на Папакочев и техните портрети са заемали почетно място в много църкви и манастири. Дори чуждест-

ранни звезди и изпълнители, щом гостували в София, идвали „на крака“ във фото „Папакочев“. Така днес притежаваме прекрасни портрети на арменския композитор Арам Хачатурян, на световноизвестния руски виолончелист Мстислав Ростропович, на не помалко прочутите му сънародници – цигуларите Леонид Коган и Давид Ойстрах. Сравнявали автора

им със светилото Юсуф Карш, при когото знаменитостите се стичали в Канада на сеанси.

А най-популярният портрет на младия Гунди преди три години е продаден на търг за фантастичната сума от 10 000 евро. „Това е най-скъпо платената снимка у нас. Но дори не бе споменато, че неин автор е баща ми!“ – ядосва се Папакочев-младши. И веднага след това с чувство за хумор разказва как от малък е изпитал какво е да си син на толкова известен човек. Ученичките от горните класове го преследвали да им даде фотографии на Емил Димитров – секссимвола в българската естрада от 60-70-те години на миналия век, които тогава били много дефицитни. „Накрая намерих някакви дефектни снимки и им ги подарих. В замяна получих целувка и целия се изчервих“ – признава през смях той.

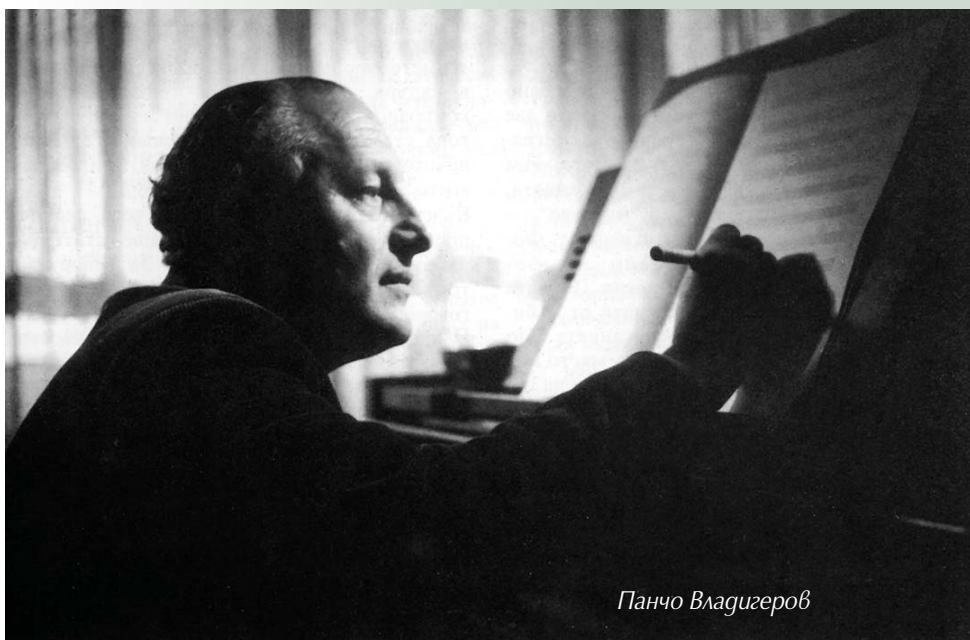
ТАЙНИТЕ НА ЗАНАЯТА

Петър Папакочев постига всичко сам в живота. Има шанса отрано да разкрие таланта си, бързо да усвои занаята и да си спечели реномето на един от елитните майстори на студийната портретна фотография. Благодарение на своя авторитет той е от малцината, които успяват да запазят частната си практика след 9 септември 1944 г.

„За да си добър студиен фотограф трябва да си тънък психолог и да познаваш същината на обекта, който ще снимаш – обяснява тайните на професията Папакочев-младши. – Големите имена в портретния жанр продължително се готвят, правят многобройни пробни снимки, докато накрая подберат една... Баща ми беше слънчев, контактен човек и това много му помагаше в работата. Може да се каже, че то е в основата на професионалния му успех. Известно е, че човек неволно се вдървява, щом застане пред обектива. Трябва да го накараш да се отпусне, да преодолее психологическата бариера. Баща ми си имаше подход – подхване разговор за футбол, за модата, за това-онова, и така минава половин час. За някои това си беше чиста загуба на време. Но по този начин той успяваше да предраз-

Съпругата на Петър Папакочев

Панчо Владигеров

положи хората и те изглеждаха на снимките такива, каквито искаха да бъдат.“

Когато Папакочев-старши виждал, че някой не е в кондиция или е в лошо настроение, го връщал. „Елате след седмица-две – съветвал той клиентите си като истински лекар. – Всеки има тежки моменти. Наспете се, починете си и тогава елате пак! Само така ще се получи снимка, която ще харесате.“

ЖИТЕЙСКИ ПЪТ

Петър Папакочев е родом от Битоля, Македония, и е потомък на добре позната там фотографска фамилия. Първите уроци му дава неговият вуйчо – фотографът Янаки Папакочев. Синовете му Коста и Янаки – братовчеди на Петър, допреди десетина години още имали ателиета в Битоля. Фамилното име идва от пращадото Поп Кочо от с. Гопеш, на когото казвали „Папа Кочо“, и оттам тръгва Папакочев. „Това не е гръцка

фамилия – подчертава синът Георги. – Дядо ми е бил типичен представител на гурбетчиите, които в този край били много. Ходил по Америка, в Австралия, връщал се за малко, правел по дете и пак заминавал. Така цялата тежест по отглеждането и изхранването на децата лягала върху раменете на съпругата, т. е. на баба ми Сийка. Тя отгледала четири деца – три дъщери и един син, баща ми. Имаме неин великолепен портрет.

Младият Петър идва през 1924 г. в София да опита късмета си и става чирак в ателието на известния тогава Драшко Дацов. „Всъщност баща ми въртял по-голямата част от работата, защото Дацов прекарвал повечето време на вилата си в Чамкория (днес Боровец)“ – продължава разказа си Папакочев-младши. Понатрупал достатъчно опит и увереност в собствените сили, в началото на 30-те години Петър Папакочев отваря първото си частно ателие на престижната улица „Леге“ 29.

Фото „Папакочев“ бързо печели популярност и се ползва с името на едно от най-модните в столицата. По време на жестоките бомбардировки над София през 1944 г. сградата е улучена, унищожени са фотографската техника и безценният архив. „В семейството се пази отвратителна снимка – как баща ми се лута в овъгленото ателие на „Леге“ – споделя синът. След този удар Папакочев открива друго ателие на ул. „Цар Борис I“ 162, където се е родил и нашият домакин. През последните 40 години софиянци помнят фото „Папакочев“ с третия му адрес на ул. „Бачо Киро“ 2, където още живее съпругата на фотографа.

„Майка ми Мария е била удивително красива жена, за което свидетелстват снимките, правени от баща ми по време на годеща, и сватбеният ѝ портрет“ – казва Георги Папакочев.

Тя не успява да завърши история заради неблагонадеждния си произход, после учи фармация. Имат две деца – Ана и Георги.

НАСЛЕДНИЦИТЕ

Сестрата на нашия събеседник Ана е електроинженер по професия, сега е учителка.

Георги Папакочев е добре познат от ефира на Българското национално радио и от „Свободна Европа“, понастоящем води предаване по телевизия „Европа“ и радио „Дойче веле“. Завършил е международни отношения в Икономическия институт и журналистика в Софийския университет. От години се занимава с арт-фотография, но от скромност нарича себе си „уличен фотограф“. Не едно и две поколения студенти го познават като сладкодумен лектор в университетския клуб по естетическо възпитание, а днес и като извънщатен преподавател по фотожурналистика в НАТФИЗ. Надява се един ден 26-годишният му син Петър да продължи неговото и на баща му дело.

Със съкращения

Георги Папакочев